

A Tisza Lajos-körút rendezése.

Irta: *Pillich Kálmán.*

A múlt évben a Tisza Lajos-körúton belőli városrész végleges rendezése s aszfalt-burkolattal való ellátása kiemelte a belvárost régi alakzatából s ezzel Szeged rohamos fejlődése, közutaink csinosodása erősen előrehaladt. A múlt évi belváros utcai rendezése most már erősen követeli, hogy a Tisza Lajos-körút szintén rendeztesse s eziránti miniszterileg elfogadott aszfaltozása kötelességvé tette hatóságunknak, hogy ez évben kellő és alkalmas időben a nagy munkát végre is hajtsák.

Sajnos, vagy tévedésből, vagy elhibázásból már a kezdet kezdetén hatóságunk a rendezésre vonatkozólag időt vesztett, amennyiben február huszonegyedikére volt kitűzve az aszfalt munkálatokra vonatkozó ajánlatok beadására a határidő, de, mert szabályszerű tizenöt napos határidőnek a hirdetmény meg nem felelt, újabb hirdetményrel március tizenegyedikére tűztették ki.

Ha a verseny-hirdetmény véletlenül eredménytelennel fog járni, már akkor is a vállalatnak szerződés szerű kiadása április hónapban történik meg. E késedelemmel azután a munkát befejezése majd megint decembervégéig kitolódik, pedig tudjuk jól, hogy jó aszfalt munkálatok csak a nyári szakban hajthatók végre.

A Tisza Lajos-körút — burkolatának s gyalogjárdáinak végleges rendezése még összefügg több mellékkérdéssel is, — mik végleg még maig sem oldattak meg, pedig ezek a mellék munkálatok mielőbbi tervszerű keresztülvitele csak kora tavasszal eszközölhetők.

Ilyen fontos mellékkérdést képez a *jelenlegi négy fasor meghagyása, vagy a meglévő összes fák kiszedése és új fasorok alkotása.*

Azután a Tisza Lajos-körút legforgalmasabb helyén kereszteltetik a *Gizella-térrel*, annak rendezése az ott létesítendő parkocskák terveihez az elkészítése még mind hátra van, pedig hogy ez a nagy aszfalt munkát, ha az egész Tisza Lajos-körút vonalán egész a vízmű telepig hogy egyszerre még ez évben keresztül vitessék, műszakilag is nagyon kívánatos.

Sajnos, törvényhatóságunk és városi tanácsunk a *Gizella-tér* rendezését és kiépítését az 1911. évi végrehajtandó kövezet készítése munkából kihagyták.

Szeged város tanácsa a *közkertészeti* bizottságot utasította, hogy tegyen javaslatot, miként kellene a Tisza Lajos-körút fásítását keresztül vinni, mert a fasorok rendezését már a jövő hónapban tényleg keresztül kellene vinni, hogy a fásítás az aszfalt munkák megkezdése előtt be legyen fejezve.

A közkertészeti bizottság most erős vizsgálat alá vette a Tisza Lajos-körút jelenlegi fásítását

a jó kép? Az előzőekben mondtak után erre csak egy választ adhatok, leírni vagy szabályokat állítani arra nézve, hogy milyen legyen a jó kép, lehetetlen. A jó képben a művész érzése kell, hogy szóljon a miénkhez, lélek a lélekhez. A képnek öntudatlanul kell hatnia, épügy mint a természet öntudatlanul hat a művészi érzékű szemlélőnek esztétikai élvezetet kell, hogy okozzon, olyan gyönyörűséget, melynek okával nincs is tisztában. Ha egy kép előtt először meg kell gondolnunk; ez a kép jó, mert a színek illeken egymáshoz, mert a világítás ilyen meg ilyen, mert az ecsetvonások biztosak, stb. szóval ha előbb a művész mesterségbeli készségét kell méltányolnunk, hogy a képet elfogadjuk, akkor nyugodtan elmondhatjuk, hogy a kép ügyes munka, de nem műalkotás.

Mindenesetre azt követeljük a művésztől, hogy mestersége technikájának teljesen ura legyen, hogy érzését minden rendelkezésére álló technikai eszközzel kifejezni tudja. Saját művészi érzékünket pedig legkönynyebben úgy fejleszthetjük, ha a festészet mesterműveinek vezetése mellett másoknak művészi érzését vizsgáljuk és a természetet megfigyelve, avval egybevetjük.

Ezennel áttérek pozitíve tőre, a németalföldi festészet megbeszélésére.

A németalföldi művészet első virágkora alapítói H. és J. van Egeck művei bemutatásával fogom következő előadásomat megkezdni.

és négy sorban létesített faültetményeit. Alapos helyszíni vizsgálat és kölcsönös vélemény nyilvánítása után a közkertészeti bizottság azon véleményének adott kifejezést, hogy a Tisza Lajos-körút fásítása és aszfalt munkáinak ez évbeni keresztül vitelénél elsőrangú szükségletnek tartja a *Gizella-tér* rendezését és kiépítését is, ezért oly véleményt terjesztett be a város tanácsához, hogy bár a *Gizella-tér* burkolása nincs fölvéve ezévi burkolási munkálatok közé s hiányzik ahhoz a költség is, dacára ennek, a mérnöki hivatal által megkésztett *Gizella-tér* rendezési tervezetnek jónak tartja s javasolja annak *végleges burkolattal való ellátását* vagy az 1912-ik évi kövezési program terhére, vagy esetleg a Tisza Lajos-körútnak, a pénzügyi palotától a Takaréktár-utcaig elnyúló szakaszának elhagyásával, ebből megtakarítandó költségeire építtessék ki.

A közkertészeti bizottság alapos megvizsgálás, erős vélemények nyilvánítása után abban állapodott meg, hogy a Tisza Lajos-körút összes fát még március elején ki kell szedetni, a négy fasor helyett csak két újra ültetett fasor helyezzessék el, még pedig az utca nyolc méteres gyalogjárdájában a kocsiut-burkolat széleitől 1,50 centiméterre s a fásításhoz célszerű használtassanak a pénzügyi palotától egész a segítő Boldogasszony-sugárig.

A Demke-palotától és a városi főgimnázium épületétől ki a Tiszáig a jelenlegi négy sor faültetvény hagyassék meg, de a Demke-palota oldalán is a két fasor szeltiszkekkel ültetessék be a jelenlegi lovagló utca azonban parkok utaihoz használni szokott apró szemű kavicssal sétatutá alakíttassék át.

A kertészeti bizottság a Tisza Lajos-körút jelenlegi fásítását nem tartotta meghagyhatónak, mert a jelenlegi idősebb fák már túlélték magukat; azután a négy fasorrendszer a nyolc méteres szélességű aszfalt gyalogjárda keretében nem illeszhető. Kimondotta a kertészeti szakbizottság, hogy a jelenlegi *akác* fák már részint túlélték magukat, részint faestűt által tönkrevan téve. A *platan* fák legnagyobb része további fejlődésre képtelen és a javaslatba hozott az utca egyik oldalán létesítendő egyes fasorokba be nem illeszhető. Az új fasorokat új helyekre, tehát jó talajba kell elhelyezni és a jelenlegi fák kiszedése nem most eszközölhetik, hanem az aszfaltjárda elkészítése utáni időre, annak kiszedése nagy költségbe kerülne és a régi fák helyeire újakat ültetni célt tévesztett munka volna.

A kertészeti bizottság által adott szakvélemény alapján eszközözendő fásítás már néhány év múlva a Tisza Lajos-körutat egyöntetűen oly imponzássá tenné, ami városunknak díszére válnék.

A nagyközönség keretében talán ellenvélemények merülnének föl, a fapusztítás miatt, legtöbb esetben ily vélemény azért merülne föl, mert az új fásítási tervezetet nem ismerik. Ezért a közkertészeti bizottság a város tanácsa elé azzal a véleményével terjesztette be javaslatát, hogy még a februári folyamatban lévő közgyűlésre terjeszse be saját véleményében, hogy azután március hóban keresztül vihetők legyenek az aszfaltozási munkák megkezdése előtt.

Ha Szeged város hatósága a Tisza Lajos-körút kiépítését és fásítását ez év tavaszán megkezdve, ez évben kiépíteni akarja, azt csak a *Gizella-tér* rendezésével és kiépítésével együtt szabad keresztül vinni, — hogy az egész építkezés egyöntetűen oldassék meg és mert a *Gizella-tér* kiépítése az ottani nagy vasuti idegen forgalom folytán is elsőrangú szükségletet képez.

Ha a város tanácsa a kertészeti szakbizottság véleményét, elfogadva a februári folytatólagos közgyűlésre póttárgyként beviszi és a végleges határozat meghozatik, az esetben a Tisza Lajos-körút ez évben keresztül viendő fásítás és burkolással oly imponzássá teheti belvárosunkat, hogy az 1914-ik évre tervezett szegedi országos kiállítás alkalmával fejlődésnek induló négy éves faültetvényekkel díszített Tisza Lajos-körútra és a rendezett *Gizella-térre* büszkén mutathatunk rá városunkba érkező vendégeinknek.

Ámde ma már a tizenkettedik órában vagyunk, érezze át hatóságunk a gyors elhatározás szükségességét s tegye lehetővé egy közgyűlési határozat meghozatalával, hogy városi kertészetünk már március hónapban a Tisza Lajos-körút fának kiásatását s a javasolt tervezet szerint való befásítását keresztülvihesse.

A képviselőház ülése.

— Részletes vita más híján. —

(Saját tudósítónktól.) Pénteken még a bankstatutumokról folyt a vita és habár most már bizonyos, hogy a jövő héten tul nem terjed a bankvita, nem lehet tudni, hogy az ujoncokról szóló javaslatok és az újabb indemnitás tárgyalása meddig fog tartani. Tény, hogy érdeklődés egyáltalán nincs és ha időnként nem csinálna káoszt az ellenzék valamely jelentéktelen incidensből, ugy a teremben soha se tartózkodnék senki sem. Néha azonban akad egy-egy kis vihar, amelyet négy-öt ember csinál.

Féltenegykor kezdődött az ülés.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Az elnök jelenti, hogy Hazai Samu honvédelmi miniszter benyújtotta losonci megbízólevelét. (Éljenzés a középén.)

Napirend előtt Polónyi Dezső szól az osztrák házalótörvényről.

(A részletes bankvita.)

A részletes bankvita mai első szónoka Lovász Márton, akinek fölszólalása körül tegnap délután nagy vihar tört ki, amely zárt ülést is provokált.

— Lovász beszédében széles alapon foglalkozott a bankstatutumokkal. Kívánja, hogy a kisebb papírpénz helyett aranypénz kerüljön forgalomba, hogy így Magyarország is részesüljön az aranykészletben. (Helyeslés a baloldalon.)

Polónyi Géza a házszabályokhoz kért szót és kifogásolta, hogy a részletes vita során eddig sem az előadó, sem pedig a miniszternek e célra a Házba rendelt szakközege nem adott fölvilágosításokat a képviselőknek.

Az elnök annak a nézetének ad kifejezést, hogy a házszabályok kétszáztizennegyedik szakasza csak a jogot biztosítja a nevezetteknek arra, hogy fölszólaljanak, de kötelezettséget ez irányban nem hárít rájuk. (Helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza tudomásul veszi a magyarázatot.

A törvényjavaslat nemzeti szerencsétlenség, amelyet elfogadni nem szabad. (Helyeslés és taps a baloldalon.)

Holló Lajos a miniszterelnöknek ama kijelentése ellenére, hogy meggyőződésből semmiféle módosítást el nem fogad, módosítást nyújt be, amely abban áll, hogy a bankalapsszabályok 83. szakaszában „törvényes ércpénz” kifejezés helyett a „törvényes aranypénz” kifejezése alkalmaztassék.

Mielőtt megindokolná, szükségesnek tartja főlemelni szavát az ellen, hogy az országgyűlésnek ne legyen joga megváltoztatni egy törvényjavaslatot, mert a pénzügyminiszter ezt nem akarja. (Ugy van! a baloldalon.)

A déli szünet előtt Ábrahám Dezső beszélt még az alapszabályok 83. szakaszához.

Wickenburg Márk gróf előadó a módosítások mellőzését kérte. A Ház ezután a cikelyt változatlanul elfogadta.

(Hock megkövette a Házat.)

Szünet után az elnök bejelentette, hogy Hock János ügyében a mentelmi bizottság meghozta határozatát. A bizottság erről szóló jelentését Darvai Fülöp előadó terjesztette a Ház elé. A jelentés hivatkozik arra, hogy a napló tanúsága szerint Hock tegnap folyton zavarta a Ház tanácskozását és olyan közbekiáltásokat használt, melyek az elnöki tekintélyt mélyen sértették s viselkedésével renitenciát tanúsított az elnökkel szemben. A mentelmi bizottság ezen az alapon azt javasolja a Háznak, hogy rendelje el, hogy Hock János tegnapi viselkedéséért kövesse meg a Házat. (Éljenzés a jobboldalon.)

Az elnök ezután fölolvastatta Györffy Gyulának, a mentelmi bizottság kisebbségi előadójának jelentését. Eszerint Hock Jánost az elnökség megakadályozta abban, hogy a házszabályok címén szólás jogával élhessen s így arra kényszerítette, hogy jogát folytonosan követelje. Az elnök rendreutását senki és így Hock János sem hallhatta s így az elnöki intézkedés ellen renitenciát sem tanúsíthatott. Ezért az ügynek a bizottsághoz történt utalása is tárgyatlan.

Györffy Gyula fölszólalásában azt hangoztatta, hogy voltaképen az elnök lépte tul jogkörét és sértette meg a házszabályokat, mikor Hocknak ismételt kérésére sem adta meg a